

הלכות שבת סימן של

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק כט]

דבין דמספקא לן אם היה בן-קמא מעולם, לא מחללין⁽³⁰⁾.

לישר אבריו, כיון שלצורך כריכת התינוק מתעסקים בכך הרבה פעמים, ואילו בפלטה נעשה הישור מאליו. ועוד כתב שם, שכיון שאין בלבישת הפלטה שום שיכור לסממנים כי א"א לישר שינים ע"י סממנים, לכך גם מצד נדון זה המבואר לעיל (סי' שכח ס"ק קל) אין בפלטה משום איסור רפואה בשבת. אכן, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני פ"ט ס"ק ב) שיתכן שהדבר אסור משום 'עובדין דחול', אמנם במקרה שמצטער כעת, מותר להלבישה.

[משנ"ב ס"ק לה]

ש"אין פורקין איהו בחל ונתעקמו אבריו, אסור לפרקו ב'שבת⁽³⁶⁾. ולענין הליכה בברולים המחוברים לנעלים, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ד פ"ט ס"ק ב) שאין בכך משום רפואה בשבת, ואין זה דומה לליפוף התינוק שאסור, כיון שמטרת הברולים אינה אלא להקל על ההליכה, ורק לאחר זמן יתישור הרגלים מחמתם.

ולגבי הלכה במדרסים, דעת הגר"נ קרליץ (שם) שאין בכך משום רפואה. ולגבי פיסוק רגליו של תינוק כדי שילך בצורה ישרה, הורה הגר"נ קרליץ (שם) שכיון שאין דרך לעשות זאת על ידי סממנים, אין בכך משום רפואה, ואף משום 'עובדין דחול' אין לאסור זאת, כיון שנחשב מקום צער משום שעתיד כאשר יגדל לילך בצורה שאינה ישרה, ובמקום צער לא גזר. והוסיף, שאם עושה זאת באופן שאינו ניכר, אין בזה משום 'עובדין דחול' כלל, ומותר לעשות כן אף שלא במקום צער.

[משנ"ב ס"ק לו]

ולא גזרינן פניה משום רפואה⁽³⁷⁾.

ואף על פי שכתב בחידושים המיוחדים לדין (שבת קכג, א) שכשעושים כך לתינוק על פי רוב הוא מקיא דם, והרי זה יפסיק רישא, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ח סי' פט) שבתניוק קטן נחשב הדבר כספק פיקוח נפש, ולכן התירו לעשות כן. ועוד כתב שם בטעם ההיתר, שאין זה ודאי שיוציא התינוק דם, ואינו אלא רוב בלבד, ולכן אין זה נחשב כ'פסיק רישא' מדאורייתא, ועוד שכיון שאינו צריך את הדם, נחשב הדבר כ'פסיק רישא' דלא ניתא ליה.

סימן של

דיני מילה בשבת

[משנ"ב ס"ק א]

בשבת⁽¹⁾, דקתיב 'ויכיום השמיני ימול', 'בימים' ואפילו בשבת⁽²⁾.

(1) ומדהל שהזמינו אותו למול במקום שיתכן שהוא יראה חילול שבת, כתב בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"א סי' קנז), שאע"פ שאסור לאדם ללכת למקום שעוברים בו איסורי תורה, מ"מ כיון שמצות מילה בזמנה היא חיוב המוטל על כל ישראל, חייב המדהל ללכת למול, ובפרט במקום שאין מדהל אחר.

וכן מדהל שהזמינו אותו למול בשבת במקום רחוק, ובעקבות זאת יגרם לו ביטול 'עונג שבת', כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ב סי' עה וח"ג סי' לה) שמי"מ חייב הוא ללכת למול, כדי שלא תתבטל מצות מילה בזמנה. עוד צידד המנחת יצחק (ח"ב שם) שאפילו תינוקות של מחללי שבת בפרהסיא, שיש לרין אם מצות מילתם דוחה שבת, מ"מ כיון שנהגו למולם בשבת, דוחה מצות מילתם את מצות 'עונג שבת', לפי שיש לחשוש שאם לא יעשה כן, יגרם הדבר לחוטאים לבטל מצות מילה בזמנה, שיאמרו התירו פרושים את הדבר.

ואם ידוע שמחמת המילה אנשים יחללו שבת, כגון שיבואו למקום הכרית כרכב וכדו', כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"א סי' רה סי' שלא, וח"ד סי' קלד-קלה), שאף שמותר למול ילד של מחללי שבת בשבת, מ"מ מוטב לדחות את המילה למחרת. ובאופן שאם ימוע המדהל מלמול בשבת, יש חשש שהמילה תיעשה על ידי מדהל שאינו הגון, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' לה) שמחוייב המדהל למול בשבת, כיון שבכל מקרה יחללו את השבת, וגם המילה לא תיעשה כראוי.

המשך במילואים עמוד 64

(30) והחז"א כתב (יו"ד סי' קנז ס"ק ד) שאם נגמרו שערו וצפורניו, הרי הוא ספק בן קיימא ונלדעת היש פוסקים הוא בחזקת דאי בן קיימא, וחייבים להשתדל ברפואה ולחלל עליו את השבת. ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' קכג וח"י סי' לא ס"ק ג) כתב, שגם בתינוק שבורר שנולד בחודש השמיני מותר לחלל שבת להצלתו, ובפרט אם יש לו קצת צפורנים ושערות, כפי שמצוי ברוב הנולדים קודם זמנם, וכתבו בשו"ת מנחת שלמה (ח"ב סי' פנ ס"ק א) ובשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' קמא וח"ח סי' פט ס"ז), שבזמננו שידועים להחיות גם את מי שנולד בחודש החמישי או השישי, מותר וחייבים לחלל שבת להצלתו, אף אם אין לו צפורנים או שיער, ותינוק שכלו חדשיו אך הוא טריפה, דעת הגר"ש אויערבך (שש"כ פל"ו הע' כד) שמותר לחלל שבת לצורך חיי עשה שלו, וכשם שהתיר הביה"ל לעיל (סי' שכח ס"ק ד) אלא, אבל אם לא כלו לו חדשיו, ולדעת הרופאים ודאי שאינו עתיד לחיות ל' יום מחמת המומים שבו, אין לחלל שבת עבור חיי עשה שלו, שחיי עשה של נפל לאו כלום הוא. אמנם, בבית חולים שיש בו מטפלים רבים, יש חשש שמא לא ידעו להבריל בין תינוק זה ובין תינוק אחר שיש לו סיכוי לחיות, הורה הגר"ש אויערבך (נשמת אברהם ח"ד ס"ק ג) שחייבים לחלל שבת כדי להצילו.

[משנ"ב ס"ק לא]

אבל מספק מוטללין כל תינוק⁽³¹⁾.

(31) ומה שאסור לטלטל תינוק בן שמונה חודשים, דעת הגר"ש אויערבך (נשמת אברהם ח"ד ס"ק ה) שמדובר בתינוק ששוכב ללא תנועה ואינו בוכה כלל, אך תינוק שמתנועע או בוכה, מותר לטלטלו.

[משנ"ב ס"ק לב]

כיון שהולך לאפוד⁽³²⁾ כמו מ"פס מרסא⁽³³⁾.

(32) וכן מיקנת שיש לה עורף חלב ומצטער מכך, הורה החז"א (הובא בחוט שני ח"ד פ"צא ס"ק ח) שמותר לה להוציאו במשאבה (לא חשמלית) על ידי שתכניס למשאבה [לפני השאיבה] חומר שיקלקל את החלב שישאב לתוכה, וכאשר אין לה חומר הפוגם את החלב, כתב בשו"ת אבני נזר (א"ח סי' מז) שתשאב ותרוקן את החלב לאיבוד. והוסיף הקצות השלחן (סי' קלח ס"ק ל) שאחרי שתשאב מעט פחות משיעור כנהגתה, תשפוך את החלב כדי שלא יצטרף לשיעור. וכתב הגר"ש אויערבך (שש"כ פל"ו הע' טא) שצריך להריק החלב למקום שהולך לאיבוד, שאם לא כן שוב יצטרף לכשיעור.

וחלכה לתוך כלל, כתב בביה"ל לעיל (סי' שכח ס"ק ד) ותנוק) ובשעה"צ שם (ס"ק פא) שאסורה מהתורה, ואף לדעת התוספת שבת שכתב שכיון שאין זו הדרך אינו נחשב אלא מפרק כלאחר יד, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ז סי' צט וח"ח סי' פא) שבזמננו, שנעשתה השאיבה דבר הרגיל, יש כזה איסור תורה.

(33) אמנם בביה"ל לעיל (סי' רעה סי' א) ד"ה החולה) כתב שאין להתיר מלאכה שאינה צריכה לגופה אלא במקום צער של רבים, ולא במקום צער של יחיד, וראה מה שכתבנו לעיל (סי' שכח ס"ק ז).

[משנ"ב ס"ק לד]

לישבו בידו תליות של שררה אמת על תכרה⁽³⁴⁾, דמחזי כבונה⁽³⁵⁾.

(34) ולענין חילוף עצמות האצבעות, שרגילים בני אדם לעשות בידיהם, כתב האשל אברהם (בתושאטש) שמותר לעשות כן, לפי שאין זה דומה לסידור עצמות התינוק, כיון שלא שייך בזה בנין. והוסיף, שאף ממידת חסידות אין להימנע מכך, שהרי אין לו אלא מה שאסור חז"ל.

(35) ולענין לבישת פלטה לישר שינים, דעת הגר"ש אויערבך (מאור השבת ח"א מכתב יב אות ג) שאין זה דומה לישוב חוליות השדרה שאסור הפוסקים כמבואר כאן, ששם ניכר הדבר שהוא מתקן, משא"כ בפלטה לישר שינים, שהחיקון אינו ניכר אלא נעשה מאליו. והוסיף הגר"ש אויערבך (שש"כ פל"ד הע' קיא ובח"ג שם) שאף אין לדמות פלטה למה שאסר המשגיב להלן (ס"ק לה) לכרוך תינוק בבגדים כשאינו רגיל בכך כדי

הַלְבוּת שַׁבַּת סִימָן שֶׁל שְׁלָא קַעֲב בְּאֵר הַגּוֹלָה

מִן שֶׁם בְּחֻמְסֵי
וְהָיָה שֶׁ בְּבִרְיָתָא
שֶׁם שֶׁ בְּחֻמְסֵי
וְהָיָה שֶׁ בְּבִרְיָתָא
בְּחֻמְסֵי שֶׁ שֶׁ כִּי
וְכֵן שֶׁ שֶׁ וְכֵן שֶׁ
צִי פֶרֶשׁ וְכֵן שֶׁ
לְהַא דְּבִי שֶׁ לְעִיל

בֶּן שְׁמוּנָה, (כט) אֵין מְחַלְלִין עָלָיו (ל) אֶלֶּאֱדָא־בֶּן גְּמָרוּ שְׁעָרוֹ וְצִפְרָנָיו: ח' יְבוּלֵד לְשְׁמוּנָה, (לא) אוֹ סָפֵק בֶּן שְׁבַעָה אוֹ בֶּן שְׁמוּנָה שְׁלָא גְמָרוּ שְׁעָרוֹ וְצִפְרָנָיו. אָסוּר (י) לְטַלְטְלוֹ. אָבֵל אִמּוֹ שְׁוִתָּה עָלָיו וּמִיָּתָתוֹ מִפְּנֵי צַעַר הַחֵלֶב שְׁמֻצָּעָה, וְכֵן הִיא בְּעֻצָּמָה יְבוּלָה (לב) לְהוֹצִיא בְּיָדָהּ הַחֵלֶב הַמְצָעָר אוֹתָהּ: ט (לג) מִיָּשְׁרִים אָבְרֵי הַנִּלְד (יא) שְׁנַתְפָּרְקוּ (לד) מִחֻמַּת צַעַר הַלֵּדָה: י' מִתֵּר לְכַרְכּוֹ בְּבִגְדָיו (לה) *שְׁלָא (יג) וְהַעֲקָמוּ אֲבָרָיו: י"א *אִם נִפְלָה עָרְלַת גְּרוֹן הַנִּלְד, (לו) מִתֵּר לְשׁוֹם אֶצְבָּע לְתוֹךְ פִּי וּלְפֶלֶק הַעָרְלָה לְמִקּוּמָה אַף־עַל־פִּי שְׁפָעָמִים שְׁמָקִיא:

שְׁלָא דִּינִי מִיָּלָה בְּשַׁבַּת, וְכו' י' סְעִיפִים:

א *עוֹשִׂים כָּל צָרְכֵי מִיָּלָה (א) בְּשַׁבַּת, מוֹחֲלִין *וּפּוֹרְעִין (ב) וּמוֹצְצִין וְנוֹתְנִין עָלָיו (ג) כְּמוֹן: א שַׁבַּת דִּלְג' שְׁנָה

בְּאֵר הַיִּטֵּב

אח"כ אָסוּר, טוֹר וְהַאֲחֻרָיוֹם, ע"ש: (יג) וְהַעֲקָמוּ. וְכֵן שֶׁ פִּי"ו קֶתֶב דְּאֶפְלו לְכַרְכּוֹ לְיִשְׁר אֲבָרָיו שְׁרִי לְעוֹלָם, וּמִשְׁמַע דְּבִתְנוּק שְׁאִין כּוֹרְכִין אוֹתוֹ בְּחַל וְנִתְעַקְמוּ אֲבָרָיו אָסוּר לְכַרְכּוֹ בְּשַׁבַּת, מ"א:

בְּאֵר הַלֵּכָה

וְהָיָה לִיטֵר, דָּא הָיָה מִתְרִין לֵה בֶן הָיָה מִקְשָׁה לֵה מְבִרְיָתָא קִפְיָתָא דְּאֶמֶר שֶׁם 'עָרְלַת' וְכֵן דְּאֵת אֵת הַשַּׁבַּת וְלֵא סָפֵק דְּאֵת אֵת הַשַּׁבַּת. אָכֵן מְבִרְיָי הַרְבֵּה שְׁלָא הַעֲמִיק דִּין נָה רַק בְּהַלְבוּת מִיָּלָה מִשְׁמַע דְּסוֹבֵר דְּבִרְיָתָא זֹר רַק לְעִנְיָן מִיָּלָה מִתְנָא. וְהָיָה בְּהַ"ג הַלְבוּת מִיָּלָה לְעִנְיָן סָפֵק בֶּן שְׁמוּנָה קֶתֶב בְּהִרְיָא: וְלִעֲנָן אֲחֵלִי שְׁבַתָּא מְחַלְלִין מִסְפָּקָא, דְּהִקְרִינֵן כָּל סָפֵק נִשְׁשׁוּת לְהַטֵּל, וְגַם הַעֲשׂוֹר בְּהַלְבוּת מִיָּלָה מְבִיא רְבִינֵי לְפָסֵק הַלְכָה, וְכֵן הַרְאָה שֶׁם גַּם רַב הָיָה גָּאוֹן קֶתֶב כֵּן, וְהַעֲשׂוֹר לֹא פָּלֵג עָלָיו שֶׁם כִּי אִם הוֹסִיף דְּהִיכִי דְּגָמָר צִפְרָנָיו אָפֵלו פֶּרֶשׁ מִפְּנֵי תַּחַךְ גַּם נָה בְּכָלל סָפֵק, דְּאֶמְרִין אֲשֶׁרְהִי אֲשֶׁרְהִי, וְכֵן הַמְאִיר שֶׁם בְּדָף קָלוּ קֶתֶב גַּם־כֵּן כָּל דְּבָרֵי בְּהַ"ג וְכֵתֵב: אָמְנָם לְעִנְיָן לְחַלל שַׁבַּת כְּלִי עֲלֵמָא מוֹדוּ דְּמַחְלְלִין, עֵין שֶׁם, וְכֵן בְּסִפֵּר הַאֲשִׁבּוּל כְּשֶׁהֲצִיֵּק הַבְּרִיָּתָא דְּסָפֵק בֶּן שְׁבַעָה אֵין מְחַלְלִים, קֶתֶב עַל נָה וְהָיָה לְשׁוֹנוֹ: פֶּרֶשׁ, לְמוֹלוּ, וְרָצָה לִיטֵר וְלֹא נִשְׁעָה לְפֶרֶשׁ דְּקָאֵי עַל כָּל חוֹלָה, וְאֵלֶּם יֵשׁ לְדִחוּת, דְּאֶפְשָׁר דְּהֵם מִיָּדִי דְּגָמָר שְׁעָרוֹ וְצִפְרָנָיו (וְכֵן מִשְׁמַע קֶצֶת פֶּעֶשֶׁר שֶׁם, עֵין שֶׁם). אָבֵל הִיכָא דְּלֹא גְמָרוּ, יוֹתֵר מִסְבָּר לִיטֵר לִיטֵר בֶּן שְׁמוּנָה. וְהָיָה מְסוּגָא דְּעִבְרִין בְּלִשְׁכָּה עַל הַפְּשָׁר וְהִסְתָּה, וְהוּכָא בְּעִיפֵי הַ דְּמַחְלְלִין מִסְפָּקָא לְהַבִּיא סִכִּין דְּרָךְ לְשִׁחַיִּי הַרְבֵּים, תְּרִין הַמְנִין־אֲבָרָהִם דְּהֵתָם מִיָּדִי שְׁדִּיעִין שְׁפִלוּ דְּחִשּׁוֹ. וְהָיָה עוֹד מְבִיא מְנִין־אֲבָרָהִם שְׁפִלוּ נָה בְּשִׁנֵּי תְּרַעִים שְׁהוּכָא בְּרוּת הַאֲדָם לְהַרְבֵּי"ן לְעִנְיָן עֲבָרָה שְׁהִרְיָתָה, לְהַרְוִין א' שְׁמָה דְּבָרֵי הַפְּשָׁר כִּבְאֵר שֶׁגַם כְּנֹלד קֶדֶם מ' יוֹם, דְּמִסָּא בְּעֻלָּא הוּא, אַף־עַל־פִּירְכֵּן מְחַלְלִים, וְאִם־כֵּן כִּלְשָׁן בְּנוֹלד לְאִיר הַעוֹלָם וְהוּא סָפֵק דְּמַחְלְלִין, אַךְ לְפִי מַה שְׁבָאָר שֶׁם הַרְבֵּי"ן הַסֵּעַם בִּישְׁבָּת עַל הַפְּשָׁר דְּחִשּׁוֹב כִּלְשָׁר וְרַק הַדֵּלֶת נִגְעַל בְּכִינֵי, אִם־כֵּן עַל־פִּלְפִּינִים נִאֲמַר דְּנוֹקָא דְּכָלוּ לוֹ דְּחִשּׁוֹ, עֵין שֶׁם וְהָיָה לְפִי דְּבָרֵי מְנִין־אֲבָרָהִם נָה מְפִילָא נְחִיָּה הַרְאָה שְׁבַתָּא לְעִיל מִפְּנֵי, דְּאֶפְשָׁר דְּהוּא אֲזִיל לְשִׁיטָה בְּזָה דְּכָר דְּמַחְלְלִין אָפֵלו עַל עֲבָרָיו, וְכֵלִי שְׁכֵן שֶׁם]. וְלִצְנִיָּת דְּעֵמִי לֹא תִלֵּי כָּל נָה בְּזָה, דְּאֶפְלו לְפִי תְּרִין נָה לֹא קָאָר שֶׁם הַרְבֵּי"ן רַק דְּעִבְרִין לֹא מְחַלְלִין מִשּׁוּם דִּישְׁנָאֵל אִינוּ מַצִּיחַ עַל הַעֲבָרִין, וְיִשְׁבָּת עַל הַפְּשָׁר לֹא מְקִיר עֲבָרִין וְכוּלָּד דְּמָא, מַה שְׁאִין כֵּן בְּנוֹלד אֶפְשָׁר דְּגַם הַרְבֵּי"ן מוֹדָה דְּאֶף־עַל־גַּב דָּאִין נְהִרְגִין עָלָיו מִסְפָּקָא מִשּׁוּם "דְּשִׁפְטוּ הַעֲבָרָה" וְגו' אַף־עַל־פִּירְכֵּן מְחַלְלִין מִסְפָּקָא, דְּסָפֵק נִשְׁשׁוּת לְהַטֵּל: וְהַפְּשָׁר גַּם־כֵּן קֶצֶת יֵשׁ לְדִחוּת, דְּהֵתָם אִם נִאֲכִיל לְאִמּוֹ בְּיוֹם־הַכַּפּוּרִים, מִסְתַּמָּא לְכַסּוֹף תִּלְד כֵּן־קִנְיָא וְשִׁמְר שְׁפִחוֹת הַרְבֵּה חֲלָף הַתִּירָה הַחוּרָה, וְכֵן שְׁבַתָּה בְּרִין, מַה שְׁאִין כֵּן בְּזָה שְׁבַתָּה נִלְד וְחִינֵן שְׁלָא גְמָרוּ שְׁעָרוֹ וְצִפְרָנָיו, מִסְתַּבְרָא שְׁהוּא כֵּן שְׁמוּנָה וְלֹא יִתְנָה וְלִפְנֵי וְנִחַל שְׁבַתָּה עָלֶיהָ, וְדַע, דְּלִדְבָרֵי הַמְנִין־אֲבָרָהִם הַנִּלְד דְּתִלְדִּי נָה בְּשִׁנֵּי תְּרַעִים, מְפִילָא לְפִי מַה שְׁפָסֵק הַרְבֵּי"א בְּחִדּוּשֵׁי נְהִי דָף מִרְבֻּעַת הַבְּהִ"ג דְּאֶפְלו עַל עֲבָר מְחַלְלִין, מְפִילָא מְחַלְלִין גַּם עַל סָפֵק בֶּן שְׁמוּנָה: * שְׁלָא וְהַעֲקָמוּ. קֶתֶב הַבְּהִ"ה דְּבִתְנוּקָא שְׁוִתָּה שְׁנַתְפָּרְקוּ, אָפֵלו אֵין מִיָּשְׁבִין בְּנִדָּם מִשּׁוּם אֵלֶּא עַל־יָדֵי לְפוֹן בְּנִדָּם גַּם־כֵּן, אָסוּר, וְכֵן אֶפְשָׁר כָּל הַפְּשָׁרִים מִשְׁמַע דְּבִלְפּוֹף בְּנִדָּם בְּכָל בְּרָנָה שְׁרִי:

* וּפּוֹרְעִין וּמוֹצְצִין. עֵין בְּתִשְׁבּוּת בְּנִי־עִין סִימָן כג וְכֵן דְּהַמְצִיעָה דְּקָאָר בְּזָה וְלֹא עַל־יָדֵי דְּכָר אֲחֵר שְׁחָצִיאֵי הַרְבֵּה־הַסִּדָּשִׁים, וּבְתִשְׁבּוּת יִד־אֶלְעָנֵד

שְׁעָר הַצִּיּוֹן

(יד) אוֹ לְעִנְיָן מִיָּלָה מִשּׁוּם דְּמַחְלְלִין לֵה מִסְתַּבְרָא שְׁפָה, פְּרָאִיתָא בְּקִמָּא קִלְיִי: (טו) אוֹר נְרוֹעַ וְשָׂאֲרִי פּוֹסְקִים: (טז) וְשִׁי פְּרָקֵךְ כָּל הַפְּשָׁרִים וְכֵן הַרְאָה לְפִנֵּינֵי וְהוֹסְפִית בְּשֶׁם רַבְנָה וְכֵן קֶתֶב הַמְאִיר שֶׁם, וְעֵין בְּבָאֵר הַבְּרִיָּתָא שְׁבָאָר נָה בְּחִתְכָּה: (יז) מְרָלָא חֲלָק הַשְׁלַח־דְּעִרְוֹךְ בֵּין הָא דְּעִיפֵי ט לְהָא דְּעִיפֵי י שְׁמַע מִנָּה דְּבִלְשִׁינָם הִדִּין שְׁנֵה לְהַטֵּל, וְלֹא בְּגִינִין־אֲבָרָהִם: (יח) שְׁפֵן בְּזָה וְשִׁי וְהָיָה שְׁפֵן פְּרָק חֲבִיתָה, וְאֶף דְּלִבְעַת הַתּוֹסְפוֹת דָּף כִּג אֵין חֲלּוּק בְּזָה וְכֵן שְׁבַתָּה הַרְבֵּה, דְּבִרְבֵּין שׁוּמֵינֵן לְהַטֵּל: (יט) מְנִין־אֲבָרָהִם, וְרָצָה לִיטֵר אַף שְׁבַתָּה וְהַעֲקָמוּ: (כ) מְנִין־אֲבָרָהִם וְשִׁי: (כא) עֵין בְּרִבְרִי"ן וְרִיבְרִי"א וְיִמְאִירֵי וְחִדּוּשֵׁי הַרְבֵּי"ן:

